

ת"פ 18417/04/15 - שמואל בן אבו נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום בעכו

ת"פ 18417-04-15 מדינת ישראל נ' בן אבו(עציר)
תיק חיצוני: 0-1050-01402-2013

בפני כבוד השופט וויליאם חאמד
המבקש: שמואל בן אבו
נגד
המשיבה: מדינת ישראל
החלטה

מבוא

בקשה לחייב את המשיבה לשלם למבקש פיצויים.

כנגד המבקש הוגש כתב אישום בתיק זה, במסגרתו ייחסה לו המשיבה עבירה של שימוש במסמכי רכב במרמה, לפי סעיף 413 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977.

במהלך שמיעת פרשת התביעה ולקראת סיומה של זו, הודיעה המשיבה על חזרתה מכתב האישום, ובהתאם, הורה בית המשפט על זיכוי המבקש מהאשמה הנ"ל, לפי סעיף 94(א) לחסד"פ (נוסח משולב) תשמ"ב - 1982.

טיעוני הצדדים

המבקש עותר לחייב את המשיבה בפיצויים. לטענתו, בדיון שהתקיים בנוכחותו ביום 20.2.18 נקבעה ישיבת הוכחות ליום 23/4/18, אך דיון זה נדחה פעם אחר פעם, עד שהתקיים דיון במעמד הצדדים ביום 26.6.18, אז בוטל כתב האישום כאמור. חרף ביטול הדיונים כאמור, הוא הובא לבית המשפט באותם שלושת המועדים שנדחו (23.4.18, 21.5.18, 27/5/18), ורק עם הגעתו לבית המשפט, באותם מועדים, הוא ידע על ביטולם, דבר שגרם לו סבל רב, בשל הנסיעות מבית הסוהר לבית המשפט וחזרה לשם, והתנאים הקשים בהם היה נתון במהלך הנסיעות, מבלי שהתקיים דיון באותם מועדים, כאמור.

ב"כ המשיבה עתרה, בתגובתה בכתב, לדחיית הבקשה בטענה כי, במועד הגשת כתב האישום התקיים בסיס ראיתי שהצדיק העמדת המבקש לדיון, אם כי המצב הראיתי שהתקיים אז השתנה במהלך שמיעת פרשת התביעה, ולאחר בחינה מחודשת של המצב ומטעמי הגינות הודיעה המשיבה על חזרתה מכתב האישום. משכך, לא מתקיימת, כך לטענתה, העילה של העדר יסוד להעמדה לדיון. כן טענה ב"כ המשיבה כי המבקש היה מיוצג בחלק מההליך ע"י

הסנגוריה הציבורית, ובהמשך, לא היה מיוצג ע"י עורך דין כלל, ולכן, לא נגרמו לו הוצאות הגנה, זאת בנוסף לעובדה כי המבקש לא היה נתון במעצר בתיק זה. משכך, אין הוא זכאי לפיצוי או הוצאות הגנה לפי סעיף 80 הנ"ל. לטענתה, "ראש הנזק" שעניינו סבל ואי נוחות שנגרמו למבקש בשל הבאתו לבית המשפט לשלושה דיונים שבוטלו, לא נמנה עם העילות שבסעיף 80 הנ"ל, בעוד שהטלת פיצוי בנסיבות הנ"ל תפגע באינטרס הציבורי שעניינו להבטיח תפקוד תקין של רשות התביעה.

דין והכרעה

המסגרת הנורמטיבית הרלבנטית היא זו המעוגנת בהוראת סעיף 80(א) לחוק העונשין, לפיה:

"משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה,

או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה

ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה

זוכה...".

"תנאי סף" לכניסה לגדרה של ההוראה הנ"ל הינו זיכוי הנאשם בדין או ביטול כתב האישום לפי סעיף 94 (ב) לחסד"פ. תנאי זה מתקיים בעניינו של המבקש כאן, שכן הוא זוכה מהעבירה שיוחסה לו בכתב האישום, לאחר שהמשיבה חזרה בה מכתב האישום לפי סעיף 94(א) לחסד"פ.

משעבר המבקש את המשוכה הנ"ל, עליו להצביע על אחת משתי העילות שבהוראה הנ"ל, כתנאי מצטבר נוסף על מנת להקים את הסמכות לזכותו בפיצוי או בהוצאות הגנה: האחת, לא היה יסוד להעמדתו לדין, והשנייה, נסיבות אחרות אשר מצדיקות חיוב המדינה בפיצוי או הוצאות הגנה.

למקרא טיעוני המבקש בדיון מיום 26.6.18 וכן בבקשות בכתב שהגיש לעניין זה, ניתן להבין כי, עיקר טיעונים אלו עניינם העילה של נסיבות המצדיקות פיצוי או הוצאות הגנה, ולא העילה של העדר יסוד לאשמה. מכל מקום, ולמען הסר ספק, אציין כי לאחר שמיעת רוב עדי התביעה ניתן לומר כי במועד הגשת כתב האישום, התקיים יסוד להעמדת המבקש לדין בגין העבירה שיוחסה לו, וזאת בהתבסס על הודעות עדי התביעה והראיות האחרות שאספה המשטרה במסגרת חקירתה, אשר הקימו סיכוי סביר להרשעת המבקש בדין בעבירה הנ"ל. המצב הראייתי ומשקלן של אותן ראיות שנאספו כאמור, השתנו במהלך שמיעת פרשת התביעה, ולאחר שמיעת עדים מהותיים וכן לאחר שהתקיים הליך גישור בפני מותב אחר, המשיבה ערכה בחינה מחודשת של התיק ובסופו של יום הודיעה על חזרתה מכתב האישום, וזאת בטרם הסתיימה פרשת התביעה, כאשר נותר היה להעיד עדת תביעה אחרונה, שהמאשימה הודיעה בשלב מוקדם יותר כי היא לא מוותרת על עדותה. המבקש לא פירט בבקשותיו בכתב את הנימוקים שלטעמו מלמדים כי לא היה יסוד כלל להעמדתו לדין, אלא אך מתאר את השתלשלות הדברים. טענתו לפיה החקירה חודשה לאחר שתיק החקירה נסגר, בשל

התערבות שוטרים שהם "שוטרים חברים" של המתלוננת, כדבריו שם, נותרה ללא תימוכין בראיה, ודינה לדחייה.

נותר לבחון האם מתקיימת העילה הנוספת שעניינה נסיבות אחרות המצדיקות חיוב המשיבה בתשלום כאמור.

לפי ההלכה שקבע בית המשפט העליון ובהתאם לפסיקה הנוהגת, אין המדובר ברשימה סגורה של נסיבות כאמור. יחד עם זאת, בתי המשפט הכירו, במרוצת השנים, ברשימה של נסיבות שבאות בגדרי העילה הנ"ל, כאשר חלקן נוגעות להליך המשפטי וחלקן האחר בנסיבות האישיות של הנאשם המסוים. כך נקבע כי במנין הנסיבות הנ"ל רשאי בית המשפט להביא בחשבון את אופן התנהגותם של התביעה ויתר הגורמים בהליך המשפטי, קיומו של פגם שדבק באופן ניהול ההליך ע"י רשות התביעה, האם ניתן היה לגלות, בשלב מוקדם יותר, את הנסיבות שהביאו לזיכוי הנאשם, הימשכות ההליך הפלילי והסיבות שגרמו לכך, תוצאת ההליך הפלילי (זיכוי מוחלט, זיכוי מחמת הספר הסביר או ביטול כתב אישום לפי סעיף 94 (ב) לחסד"פ), סבל חריג ועינוי דין חמור שנגרמו לנאשם עקב ניהול ההליך המשפטי, פגיעה בבריאותו, בפרנסתו או במשפחתו, וגילוי עלילת שווא שהטעתה את רשות התביעה.

לעניין זה, ראה:

ע"פ 303/02 חמדאן נ' מ"י, פד"י נ"ז (2) 550 (פורסם בנבו).

ע"פ 7826/96 יוסף רייש נ' מ"י, פד"י נ"א (1) 481 (פורסם בנבו).

בעניינו של המבקש כאן ולאחר בחינת ההליך שהתקיים, לא מצאתי כי דבק פגם או מחדל בהתנהלות המשיבה ולא מצאתי כי ההליך נמשך באופן חריג וכזה אשר גרם למבקש עינוי דין. לעניין זה אציין כי כתב האישום הוגש ביום 16.4.15. דיון ראשון נקבע ליום 07.10.15, ונדחה ליום 27.1.16 בהעדר התייצבות של המבקש, שלא התייצב גם לדיון הנ"ל וזה נדחה ליום 13.4.16 בו נכח המבקש, ונדחה לבקשתו של זה למועד אחר, אשר נדחה מספר פעמים נוספות בהעדר התייצבות של המבקש ובסופו של יום הדיון התקיים במעמד הצדדים ביום 2.2.17, לאחר שהמבקש הובא ע"י שב"ס, בהיותו עצור בתיק אחר, ובדיון זה המבקש ביקש מינוי סנגור ציבורי וביהמ"ש נעתר כמבוקש, ובישיבת יום 20.3.17 נקבעה ישיבת הוכחות ליום 4.7.18, ובדיון זה הודיעו הצדדים על הסכמתם להעביר את התיק להליך גישור וביהמ"ש נעתר לכך. התיק הוחזר להמשך דיון בפניי לאחר שהליך הגישור לא צלח, ובישיבת יום 2.10.17 נקבעה ישיבת הוכחות ליום 4.12.17, בה העידו מספר עדי תביעה, ועדי תביעה נוספים העידו בישיבת יום 23.1.18 והדיון נדחה להמשך שמיעה ליום 20.2.18. התיאור הנ"ל של השתלשלות הדיונים, מוביל למסקנה יחידה כי ההליך לא נמשך תקופה בלתי סבירה ולא דבק פגם בהתנהלות מי מהצדדים להליך זה.

כאמור, ישיבת ההוכחות האחרונה בה נשמעו עדויות עדי תביעה התקיימה ביום 23.1.18 ונותרה למשיבה עדת תביעה אחת להעיד, ולשם כך הדיון נדחה ליום 20.2.18, בו הודיע ב"כ המשיבה כי היא מוכנה לחזור בה מכתב האישום לפי סעיף 94(ב) לחסד"פ, אם כי המבקש דחה זאת וביקש, לאחר שביהמ"ש הסביר לו את משמעות הדבר, ביטול כתב אישום לפי סעיף 94(א) לחסד"פ, והדיון נדחה להמשך שמיעת פרשת התביעה וכן לשמיעת פרשת ההגנה ליום 23.4.18, שבוטל בהחלטה ביוזמת בית המשפט ונקבע ליום 17.5.18, שנדחה לבקשת עדת התביעה ובהסכמת

המשיבה ליום 21.5.18, שאף הוא בוטל לבקשת המשיבה והדיון נקבע ליום 26.6.18, במהלכו בוטל כתב האישום.

טוען המבקש כי הוא הובא לביהמ"ש בשלושת המועדים שבוטלו לפי החלטה שיפוטית, דבר שגרם לו סבל ואי נוחות בשל הנסיעות שארכו מספר ימים והחזרתו לבית המעצר מבלי שהתקיים דיון בעניינו כאשר הוא ידע על ביטול אותם שלושת הדיונים אך בהגיעו לבית המשפט. אני מאמץ את עמדתה של ב"כ המשיבה בתגובתה בכתב כי נסיבות אלו לא נמנות עם העילות שהסדיר המחוקק בהוראת סעיף 80 הנ"ל. כאמור, לפי הוראה זו, בית המשפט מוסמך לחייב את המדינה לשלם לנאשם שזוכה בדיון **הוצאות הגנה או פיצוי על מעצר או** מאסר בשל האשמה שממנה זוכה. אלה "ראשי הנזק" שבית המשפט רשאי לפסוק בגינם פיצוי לנאשם מסוים, שזוכה בדיון. מכאן, בית המשפט איננו מוסמך לחייב את המדינה לשלם לנאשם פיצוי בגין ראש נזק אחר, שאינו הוצאות הגנה או בגין מעצר או מאסר. המדובר בתנאי מצטבר נוסף שהמחוקק הסדיר בהוראת סעיף 80 הנ"ל, ובית המשפט לא מוסמך לבטלו או לשנותו על דרך הרחבת "ראשי הנזק" בדינם ניתן יהיה ניתן לפסוק פיצוי במסגרת סעיף 80 הנ"ל.

כאמור, המבקש היה מיוצג בחלק מההליך כאן ע"י הסגוריה הציבורית, ובחלקו האחר לא היה מיוצג כלל, ועל כן הוא לא הוציא הוצאות הגנה על דרך של שכר טרחת עורך דין. זאת ועוד, המבקש זוכה בדיון בטרם הסתיימה פרשת התביעה, היינו, בטרם הספיק לזמן מטעמו עדי הגנה ולשאת בהוצאותיהם, והוא לא הניח בפני ביהמ"ש ראיות ללמד כי הוא הוציא מכיסו הוצאות הגנה כלשהן. באשר לראש הנזק שעניינו "מעצר או מאסר", הרי שהמבקש לא היה נתון בתיק שבפניו במעצר (אומנם, הוא הובא לדיונים ע"י שב"ס בהיותו עצור, אם כי הוא היה נתון במעצר במסגרת תיק אחר), ובוודאי לא ריצה מאסר במסגרת תיק זה, משזוכה בטרם הסתיימה פרשת התביעה. בשל כך, היסוד המצטבר הנ"ל, שעניינו ראש נזק בגין הוצאות הגנה או פיצוי בגין מעצר או מאסר, לא התקיים.

סוף דבר:

אני דוחה את הבקשה לחייב את המשיבה לשלם למבקש פיצויים או הוצאות הגנה.

המזכירות תמציא החלטה זו למשיבה וכן לשב"ס.

שב"ס יוודא מסירת ההחלטה לידי המבקש, לאלתר.

כמו כן, אני מורה למשיבה לוודא מסירת ההחלטה למבקש, בהקדם.

למבקש נתונה זכות ערעור לבית המשפט המחוזי, תוך 45 ימים מיום מסירת ההחלטה לידיו.

ניתנה היום, כ"ב אלול תשע"ח, 02 ספטמבר 2018, בהעדר הצדדים.

עמוד 4

